

FAUNISTIEK

Peter J. van Helsdingen

EIS-Nederland / Kenniscentrum Insecten en Overige Ongewervelden, Postbus 9517, 2300 RA Leiden, Nederland
(Peter.vanhelsdingen@naturalis.nl)

ABSTRACT

Additional records of rare species and species of which range extensions are monitored are presented: *Segestria florentina*, *Steatoda nobilis*, *Steatoda triangulosa*, *Zoropsis spinimana*, and *Dolomedes plantarius*.

Key words: *Dolomedes plantarius*, monitoring, *Segestria florentina*, *Steatoda nobilis*, *Steatoda triangulosa*, *Zoropsis spinimana*

De spinnenfauna is steeds aan veranderingen onderhevig. Er komen soorten bij, waarnemingen van nieuwe soorten voor ons land. Soms blijft het bij een enkele waarneming en vestigt zo'n soort zich niet, maar andere soorten worden vaker waargenomen en zullen op den duur gewoon onderdeel van onze fauna zijn geworden. Soms wordt van een bepaalde soort de populatie op een bepaalde plaats in de gaten gehouden, zoals *Dolomedes plantarius* in het Waterloopbos of Voorsterbos in de Noordoostpolder. Hieronder wat waarnemingen van zeldzame soorten uit het afgelopen jaar.

Segestria florentina (Rossi, 1790)

De populaire Nederlandse naam van deze soort, Florentijnse muurspin, is begrijpelijk omdat de soort beschreven werd door Rossi aan de hand van een exemplaar uit Florence. Het gaf ook goed aan dat het een mediterrane soort was. Decennia geleden was dat ook het patroon: algemeen in de landen rond de Middellandse zee en naar het noorden toe langs de kust van Frankrijk tot aan Nederland, waar hij algemeen was op de Zeeuwse eilanden en in Zeeuws-Vlaanderen. Kleine populaties kwamen daarnaast ook nog voor in de grote steden (Rotterdam, 's-Gravenhage en Amsterdam waren bekend). Als verklaring noemde men het mildere zeeklimaat in de provincie Zeeland en de wat hogere gemiddelde temperatuur in een stad. Of dat gunstig was voor de voortplanting, waardoor een hogere temperatuur bevorderlijk was voor het krijgen van nakomelingen, of dat de relatief milde winters het de soort mogelijk maakte het on-mediterrane klimaat te overleven was niet duidelijk. Het verspreidingspatroon was wel duidelijk.

Inmiddels liggen de kaarten anders. De soort heeft zich over ons land verspreid of is daar nog mee bezig. Een melding van een kleine kolonie in Friesland (Heerenveen, op een gebouw, 24.iii.2017, Silvie Beijleveld) is daar een bewijs voor. En zo'n melding is natuurlijk maar een topje van een ijsberg. Oorzaak van het fenomeen? U mag het zeggen. Het is niet de enige soort waarvan het verspreidingspatroon verschuift.

Steatoda nobilis (Thorell, 1875)

Er kwam een melding binnen met foto en later ook het exemplaar van *Steatoda nobilis* (1♂, Eindhoven, 18.vii.2017, Martin Rouppe van der Voort). Eerder gepubliceerde waarnemingen zijn bekend van de Maasvlakte (Bink 2014) en uit Leiden (Van Helsdingen 2015) en ook wel ingevoerd op waarneming.nl.

Steatoda triangulosa (Walckenaer, 1802)

Helga Dekkers meldde dat zij op 7.i.2018 een *Steatoda* had gevangen. Of zou dit een Zwarte weduwe zijn? Of misschien *Steatoda grossa*? De meegestuurde foto gaf – zoals zo vaak – geen absolute zekerheid, maar wel een vermoeden, dus werd het diertje op ons verzoek opgestuurd naar Leiden. Het bleek een vrouwtje van *Steatoda triangulosa* te zijn, een soort die toch niet erg vaak wordt waargenomen en daarom hier wordt vermeld. De eerste gepubliceerde waarneming dateert al van 1984 (Maastricht) (Peeters 1984), een tweede werd op de 2^e Maasvlakte gevonden (Bink, 2014).

Zoropsis spinimana (Dufour, 1820)

Ook na het eerdere overzicht (Van Helsdingen 2016a) blijven nieuwe waarnemingen binnenkomen. Van een enkele oude locatie kreeg ik bevestiging dat er nog steeds exemplaren werden gezien.

Marjo Snijders meldde een waarneming van een exemplaar van een binnenplaats in Utrecht (12.iv.2017). De soort werd al eerder uit Utrecht vermeld.

In Amerongen werd de soort aangetroffen en aan ons doorgegeven (13.vi.2017, in huis, een vrouwtje, Chris Achterberg). Op 100 m afstand werd deze soort ook al waargenomen (waarneming.nl). Uit Alkmaar kwam een waarneming en later een foto van een exemplaar dat in huis achter de muurklok woonde. Later bleken het twee exemplaren te zijn (25.ix.2017, Antonie van Erp). Uit Leiden kwam een waarneming,

ook in huis (29.ix.2017, Rachel van der Sman). Ook in Doorn werd een exemplaar waargenomen (10.x.2017, Margot Vonk).

Dolomedes plantarius (Clerck, 1757)

Volgens de beheerders van onze laagveenplassen in de provincies Friesland, Overijssel, Utrecht, Noord- en Zuid-Holland doet de soort het prima in de reservaten. Dat is een generale waarneming. In de Noordoostpolder (Flevoland), waar de soort relatief laat in het Voorsterbos (Waterloopbos) werd ontdekt door Lykele Zwanenburg, toen plaatselijk beheerder van Natuurmonumenten (Van Helsdingen 2006) wordt sindsdien door diezelfde beheerder, inmiddels met pensioen maar nog zeer actief, de populatie ieder jaar gemonitord. Voor 2016 werd dat vastgelegd in een kort overzicht (Van Helsdingen 2016b). Voor 2017 worden aantallen webben en de bewoners hier genoemd (zelfde gebied).

21 juni	0 kraamwebben	-
5 juli	27 kraamwebben	3 uitgekomen cocons
18 juli	32 kraamwebben	1 spin met cocon
11 augustus	66 kraamwebben	1 spin met cocon
29 augustus	34 kraamwebben	
17 september	16 kraamwebben	1 spin met cocon

In totaal werden 175 kraamwebben met spin en eicocon of vol met jonge spinnetjes gevonden, dat is meer dan in 2016 (119), maar dat zegt natuurlijk niets over het totale voortplantingssucces, al kunnen we wel aannemen dat het goed gaat met deze soort op die locatie in Flevoland..

LITERATUUR

- Bink, J. 2014. *Parasteatoda tabulata* Levi, 1980 (Araneae, Theridiidae) voor het eerst waargenomen in Nederland. – Nieuwsbrief SPINED 34: 12-15.
- Helsdingen, P.J. van 2006. Nieuwe vindplaatsen voor *Dolomedes plantarius* (Clerck) (Araneae, Pisauridae) in Nederland. – Nieuwsbrief SPINED 22: 23-25.
- Helsdingen, P.J. van 2015. Binnenwandellende exoten. – Nieuwsbrief SPINED 35: 33-34.
- Helsdingen, P.J. van 2016a. *Zoropsis spinimana* (Dufour, 1820), de Valse wolfspin: exoot of inheems?. – Nieuwsbrief SPINED 36: 22-24.
- Helsdingen, P.J. van 2016b. Monitoring *Dolomedes plantarius* in het Waterloopbos. – Nieuwsbrief SPINED 36: 46.
- Peeters, J.H.G. 1984. Nieuwe spinnen voor de Nederlandse en Limburgse fauna. – Natuurhistorisch Maandblad 73: 180-181.



31st EUROPEAN CONGRESS OF ARACHNOLOGY 2018



In 2018 wordt weer een Europees congres georganiseerd. Het 31st European Congress of Arachnology zal worden gehouden in Vác in Hongarije van 8-13 juli 2018.

Vác is een mooi historisch stadje aan de Donau op een kleine 40 km ten noorden van Boedapest. Mooie gebouwen uit de tijd van de Hongaars-Oostenrijkse Dubbelmonarchie, veel Barok.

Op de congressen kun je Europese collega's ontmoeten, een voordracht geven of er naar luisteren en meer van het land zien. Altijd erg de moeite waard.

Inlichtingen zijn te vinden op de congreswebsite www.eca2018.hu Vragen stellen kan via info.eca2018@gmail.com

